

В.В.АТЛАНОВ,
викладач кафедри дизайну ВП «МФ КНУКіМ»,
м. Миколаїв

ЕВОЛЮЦІЯ СВІЛОТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ХУДОЖНЬО-ОБРАЗНОЇ ВИРАЗНОСТІ МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА

Порівняно молодий напрямок дизайнерської діяльності – світловий дизайн наразі перебуває у стані активного розвитку. Ми спостерігаємо народження нових імен, ідей і технологій, що революційно змінюють навколишній світ та нашу уяву про сучасні принципи формоутворення. Це стало можливим завдяки новітнім технологіям і засобам освітлення. Спостерігається тісний взаємозв'язок між еволюцією світлотехніки та розвитком світлового дизайну, як діяльності, що спрямована на створення гармонійного предметно-просторового середовища сучасного міста.

Незважаючи на те, що світловий дизайн – досить молодий напрям, що з'явився на стику архітектурної, дизайнерської та світлотехнічної наук, уже багато науковців звернули свою увагу на різні аспекти його розвитку, намагаючись сформуванати єдину термінологію, проаналізувати тенденції, виявити стилістичні особливості та еволюційні періоди нового явища.

Відправною точкою в дослідженнях на цю тему на пострадянському просторі прийнято вважати працю Н.М. Гусєва та В.Г. Макаревича «Світлова архітектура»[1]. Цією працею було акцентовано увагу до нових тенденцій у розвитку архітектури в контексті освітлення будівель і споруд.

Фрагментарний аналіз світлового дизайну, як нового явища було зроблено у праці Н.І. Щепеткова «Світловий дизайн міста» [2], однак у цій праці основну увагу було приділено завданню підготовки фахівців у галузі світлового дизайну, тому теоретичні моменти еволюції освітлення були зачеплені дуже поверхнево, у короткій ретроспективі.

Велика кількість наукових праць вітчизняних і зарубіжних авторів присвячено технічним аспектам світлового дизайну. Наприклад, досліджуються проблеми освітлення сучасних міст [3]; теоретичні аспекти образотворчості у світловому дизайні [4], тощо.

У даній праці надається ретроспективний аналіз розвитку технічних засобів світлового формоутворення в контексті створення художньо-образної виразності міського середовища. Основна увага надається залежності образотворчого процесу зодчих від рівня розвитку технічних засобів освітлення.

Розглянуто питання ролі світла у процесі формоутворення, точки зору на світло митців середньовіччя, яка полягає в тому, що світло сприймається, як носій образів, що розташовані навколо глядача [5]. Незважаючи на те, що подальший розвиток науки спростував це твердження, середньовічний підхід найкраще сприяє розумінню ролі світла, як фактора формоутворення. Велика кількість праць митців та зодчих у доелектричний період підтверджує цю точку зору.

Розвиток електричних засобів освітлення значно поширив творчі можливості для зодчих та митців, використання цих можливостей ми спостерігаємо на прикладі найбільш відомих пам'яток світлової архітектури.

Сучасний стан розвитку світлотехнічних засобів, комп'ютерні технології керування світловими струмами революційно вплинули на дизайнерську думку. Маємо багато прикладів оригінальних дизайнерських рішень у галузі світлового формоутворення.

Окрему увагу варто звернути на стан світлодизайну в Україні. Приклади найвідоміших дизайнерських рішень та тенденції розвитку національних напрямів у цієї галузі демонструють загалом інтернаціональний підхід та відсутність національно-орієнтованого стилістичного напрямку.

Якщо зазирнути в майбутнє світлодизайну, враховуючи сучасні тенденції та основні напрями розвитку світлової техніки, технології та програмного забезпечення то можна припустити, що ця галузь ще більш відокремиться від близьких до неї дизайнерських напрямів, та породить багато підрозділів (статичне освітлення, динамічне освітлення, інтерактивне освітлення, природні емуляції, тощо).

На підставі проведеної роботи можна зробити кілька важливих висновків, а саме:

а) світлодизайн, як напрямок дизайнерської творчості, тісно пов'язаний із розвитком технічних та технологічних засобів освітлення;

б) на сучасному етапі розвитку техніки та технології світлодизайн сформувався у відокремлений напрямок дизайну, близький до архітектури та образотворчого мистецтва;

в) основні тенденції розвитку техніки та технології визначають напрями еволюції світлового формоутворення зі своїми стилістичними та художніми особливостями;

г) в Україні на сучасному етапі, на відміну від багатьох інших галузей мистецтва, поки ще не сформовано унікального національного стилістичного світлодизайнерського напрямку, зразки дизайнерських рішень, що наразі існують, не містять в собі української самобутності, а відображають у більшості загально-світові тенденції, тобто Україна поки що чекає на своїх самобутніх геніїв світлового дизайну.

Список використаної літератури.

1. Гусев Н.М., Макаревич В.Г. Световая архитектура. М.: Стройиздат, 1973. 248 с.
2. Щепетков Н.И. Световой дизайн города. М.: Архитектура С, 2006. 317 с.: ил.
3. Сяо Хуэйцянь. Ночное освещение городов: планирование, проектирование и практика. Пекин: Изд-во строит. промышленности КНР, 1999. 483 с.: ил.
4. (Келер В., Лукхардт В. Свет в архитектуре. Свет и цвет, как средства архитектурной выразительности. М.: Гос. изд. лит-ры по строительству, архитектуре и строительным материалам, 1961. 180 с.: ил.
5. Леонардо да Винчи. Книга о живописи мастера Леонардо да Винчи живописца и скульптора флорентийского. М.: ОГИЗ., 1934. 384 с.: ил.